

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o zeleni knjigi — migracije in mobilnost: izzivi in priložnosti za izobraževalne sisteme v EU

COM(2008) 423 konč.

(2009/C 218/17)

Evropska komisija je 3. julija 2008 sklenila, da v skladu s členom 262 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o naslednjem dokumentu:

„Zelena knjiga — Migracije in mobilnost: izzivi in priložnosti za izobraževalne sisteme v EU“

Strokovna skupina za zaposlovanje, socialne zadeve in državljanstvo, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 10. decembra 2008. Poročevalec je bil g. SOARES.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 451. plenarnem zasedanju 25. in 26. februarja 2009 (seja z dne 25. februarja) s 142 glasovi za, 1 glasom proti in 6 vzdržanimi glasovi.

1. Uvod

1.1 Zelena knjiga o migracijah in mobilnosti: izzivi in priložnosti za izobraževalne sisteme v EU (COM(2008) 423 konč.) obravnava pomemben izziv, s katerim se danes srečujejo izobraževalni sistemi. Izziv sicer ni nov, vendar je v zadnjih letih postal bolj pereč in razširjen: prisotnost velikega števila otrok migrant-skega porekla iz slabih socialno-ekonomskih razmer v šolah.

1.2 Komisija meni, da bi bilo koristno izvesti posvetovanje z ustreznimi akterji o izobraževalni politiki za otroke migrant-skega porekla. Povabila jih je, da prispevajo svoja stališča o:

— problematiki v zvezi s to politiko,

— dobrih političnih odzivih na to problematiko,

— možni vlogi Evropske unije pri podpiranju držav članic pri obravnavanju te problematike in

— nadaljnji uporabi Direktive 77/486/EGS.

1.3 Po mnenju EESO je to kompleksna, težavna tematika, ki jo je mogoče obravnavati z različnih vidikov, pri čemer so vsi pristopi smotni in pomembni. Kljub temu in zaradi sprejete metodologije se bo Odbor poskusil odzvati le na pet zastavljenih vprašanj in podal nekaj splošnih ugotovitev.

2. Splošne ugotovitve

2.1 EESO se popolnoma strinja z uvodom zelene knjige, ki prisotnost velikega števila migrantskih učencev opisuje kot izziv

in ne kot problem. Poleg tega zelena knjiga pojav ustrezno analizira in obravnava skoraj vse njegove vidike.

2.2 Vendar pa z uporabo tako širokih pojmov kot so „otroci migrantskega porekla“, „otroci migrantov“ in „migrantski učenci“, ki zajemajo otroke iz tretjih držav in iz držav članic EU, ki pa ne živijo v svoji matični državi, zelena knjiga tvega, da bodo okoliščine teh ljudi videti homogene, čeprav gre dejansko za bistveno različne razmere.

2.3 Pravzaprav je splošno znano, da biti evropski državljan niti približno ni enako kot biti državljan tretje države. Sama Komisija priznava, da je uporaba tega pojma tvegana, in poudarja, da se evropski državljani za razliko od državljanov tretjih držav lahko bolj prosto gibljejo v Evropski uniji. Svojo odločitev upravičuje tako, da sprejema merila, ki jih uporabljajo tudi viri zbranih podatkov (PIRLS in PISA) ⁽¹⁾.

2.4 EESO razume pristop Komisije, ki skuša poskrbeti za vse otroke, katerih starši imajo drugo državljanstvo, kot je njihova družba gostiteljica, ker ti otroci glede na njihov položaj potrebujejo posebno podporo. Vendar meni, da bi bilo to vprašanje bolje obravnavati na podlagi uporabe dvojnega pristopa, navedenega zgoraj: otroci evropskih državljanov na eni strani in otroci državljanov tretjih držav na drugi.

⁽¹⁾ PIRLS: „Progress in International Reading Literacy Study“, študija, ki jo je opravilo mednarodno združenje International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA); PISA: „Programme for International Student Assessment“, študija pod vodstvom OECD.

2.5 To mnenje ne obravnava posebej pojava migracij, ampak se osredotoča na vlogo izobraževalnih sistemov pri izboljšanju vključevanja priseljencev, zlasti na vključevanje migrantskih otrok. Vendar pa upošteva številna mnenja EESO o priseljevanju, ki skupaj tvorijo pomemben temelj teorije ⁽¹⁾.

2.6 Med uspešno vključenim migrantskim prebivalstvom in izobraževanjem, do katerega imajo dostop migrantski otroci, ter njihovimi dosežki v šoli obstaja tesna povezava. Te povezave ne moremo zanikati in lahko močno vpliva na uspešnost evropske politike socialne kohezije, stabilnost naših demokracij in celo dolgoročen gospodarski razvoj.

2.7 Čim prej in bolj uspešno bodo otroci in mladi migrantskega porekla vključeni v šole, tem večji bo njihov uspeh v šoli in pri nadaljnjem izobraževanju. Zato je treba poudariti pomen predšolske vzgoje pri zagotavljanju instrumentov, potrebnih na področju izobraževanja in v družbi.

2.8 Čeprav podatki jasno kažejo, da so rezultati, ki jih dosega otroci migrantskega porekla, ki začnejo s šolanjem v zgodnjem otroštvu, vseskozi boljši, to ne pomeni, da imajo ti učenci več možnosti, da bodo obiskovali univerzo ali našli dostojno zaposlitev.

⁽¹⁾ Od več kot 50 mnenj EESO o tej temi je treba zlasti omeniti naslednja mnenja: Sporočilo Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu – Odprta metoda usklajevanja za politiko priseljevanja in azilno politiko, poročevalka: ga. ZU EULENBURG (UL C 221, 17.9.2002); Pogoji za vstop in bivanje državljanov tretjih držav z namenom študija, poklicnega usposabljanja ali prostovoljnega dela, poročevalec: g. PARIZA CASTAÑOS (UL C 133, 6.6.2003); Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o izvajanju programa za finančno in tehnično pomoč tretjim državam na področju migracije in azila, poročevalka: ga. CASSINA (UL C 32, 5.2.2004); Sporočilo Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o imigraciji, integraciji in zaposlovanju, poročevalec: g. PARIZA CASTAÑOS (UL C 80, 30.3.2004); Dostop do državljanstva Evropske unije (mnenje na lastno pobudo), poročevalec: g. PARIZA CASTAÑOS (UL C 208, 3.9.2003); Mednarodna konvencija o migrantih (mnenje na lastno pobudo), poročevalec: g. PARIZA CASTAÑOS (UL C 302, 7.12.2004); Priseljevanje v EU in politike vključevanja: sodelovanje med regionalnimi in lokalnimi oblastmi ter organizacijami civilne družbe (mnenje na lastno pobudo), poročevalec: g. PARIZA CASTAÑOS (UL C 318, 23.12.2006); Politika EU za priseljevanje in sodelovanje z matičnimi državami za spodbujanje razvoja (mnenje na lastno pobudo), poročevalec: g. PARIZA CASTAÑOS (UL C 44, 16.2.2008); Elementi za strukturo, organizacijo in delovanje platforme za večjo udeležbo civilne družbe pri spodbujanju politik vključevanja državljanov tretjih držav v EU (raziskovalno mnenje), poročevalec: g. PARIZA CASTAÑOS (UL C 27, 3.2.2009); Vključevanje manjšin: Romi, poročevalka: ga. SIGMUND, soporočevalka: ga. SHARMA (UL C 27, 3.2.2009); Skupna politika priseljevanja za Evropo: načela, ukrepi in orodja, poročevalec: g. PARIZA CASTAÑOS, CESE 324/2009 z dne 25.2.2009 (Še ni objavljeno v Uradnem listu).

2.9 Poleg tega velja, da bolj svobodna in ozaveščena izbira prihodnje poklicne poti in večja zavezanost uspehu na področju izobraževanja za otroke in mlade migrantskega porekla prinese boljše socialne, gospodarske in politične rezultate.

2.10 Šole imajo pri vključevanju poseben pomen, saj se tam vzpostavljajo prvi socialni stiki zunaj družine. Če ne prispevajo k ublažitvi posledic socialno-ekonomskih razmer migrantskih družin, temveč k odklanjanju, diskriminaciji in segregaciji, bo težko doseči uspešno vključevanje, posledice pa bo utrpela celotna družba.

2.11 Zato je treba zavrnilo zamisel o šolah, ki so pretežno ali izključno namenjene migrantskim otrokom, čeprav se na prvi pogled zdi, da je namen dober. Šole morajo odražati socialno strukturo družbe, ne pa ustvarjati geta katere koli skupine. Fizična in socialna segregacija učencev migrantskega porekla v okviru šol, posebej namenjenih njim, je ponavadi povezana z ločenimi življenjskimi razmerami ali pa jih povzroča.

2.12 Izobraževalni organi bi morali posebno pozornost nameniti učiteljem kot ključnim akterjem v procesu izobraževanja, ker so neposredno odgovorni za dosežke učencev na področju izobraževanja. Privlačni in donosni poklici ter zlasti začetno in nadaljnje izobraževanje, ki upošteva te nove razmere, so ključnega pomena za doseganje dobrih rezultatov ⁽²⁾.

2.13 Zato bi bilo koristno povečati število učiteljev, ki pripadajo povsem različnim etničnim in kulturnim skupinam, ker bi njihov primer lahko spodbudil učence in pomagal izboljšati njihovo samozavest. Za to bi bilo treba pregledati merila in postopke za zaposlovanje učiteljev ter v ta namen zagotoviti potrebna sredstva.

2.14 Znanje nacionalnega jezika je predpogoj za uspeh v šoli. To vprašanje doslej ni bilo ustrezno obravnavano, ker se je znanje jezika zamenjevalo s sposobnostjo komuniciranja. Ciljno usmerjena podpora na tem področju, ukrepi za zagotovitev, da otroci čim prej začnejo s šolanjem (v zgodnjem otroštvu), interakcija med šolami in starši učencev, da bi jim omogočili tudi tečaje učenja nacionalnega jezika, so nekatere od strategij, ki bi jih bilo koristno sprejeti za reševanje tega problema, ki je danes eden najbolj kompleksnih vprašanj.

⁽²⁾ Glej mnenje EESO o izboljšanju kakovosti izobraževanja učiteljev, poročevalec: g. SOARES (UL C 151, 17.6.2008).

2.15 Vključitev migrantskih staršev v celoten proces izobraževanja, zagotavljanje njihove interakcije z družinami lokalne skupnosti in vrednotenje njihovega znanja in izkušenj so dejavniki, ki pomagajo pri vključevanju učencev in tudi migrantskih skupnosti na splošno v šole in družbo. Zato je pomembno, da imajo šole pomožne učitelje in kulturne posrednike ⁽¹⁾.

3. Prispevek EESO

3.1 Zelena knjiga navaja štiri teme, na katerih temeljijo naslednja vprašanja:

„A. Problematika v zvezi s politiko:

Kateri so pomembni problemi politike v zvezi z zagotavljanjem dobrega izobraževanja za otroke z migrantskim poreklom? Ali bi bilo treba poleg tistih, ki jih opredeljuje ta dokument, upoštevati še kake druge?

B. Politični odziv:

Kateri so ustrezni politični odzivi na te probleme? Ali obstajajo še druge politike in pristopi poleg teh, ki so navedeni v tem dokumentu, ki bi jih bilo treba upoštevati?

C. Vloga Evropske unije:

Katere akcije v okviru evropskih programov bi bilo treba izvajati, da bi pozitivno vplivali na izobraževanje otrok iz migrantskega okolja? Kako naj bi se teh problemov lotili z odprto metodo usklajevanja v izobraževanju in usposabljanju? Ali menite, da bi bilo treba proučiti možnost za razvoj kazalnikov in meril uspešnosti, ki bi pomagali politična prizadevanja bolje usmeriti v odpravljanje razlik pri doseženi izobrazbi?

D. Nadaljnja uporaba Direktive 77/486/EGS:

Kako bi lahko Direktiva 77/486/EGS odigrala svojo vlogo pri podporanju politik držav članic v zvezi s temi problemi, če upoštevamo njeno izvajanje v preteklosti in spremenjeno naravo migracijskih tokov po njenem sprejetju? Ali priporočate, naj ostane, kakršna je, se spremeni ali razveljavi? Ali predlagate druge načine podpore politikam držav članic v zvezi z zadevami, ki jih obravnava?“

3.2 Problematika v zvezi s to politiko

3.2.1 Verjetno je največji politični izziv, s katerim se danes sooča Evropa, oblikovati vključujoč izobraževalni sistem v

družbi, ki je vse manj vključujoča, pa naj bo to zaradi vse večje vrzeli med bogatimi in revnimi ter spremljajočega naraščanja socialnega izključevanja ali pa v konkretnem primeru priseljevanja zato, ker migracijske politike na splošno postajajo vse strožje. Posebno pozornost je treba nameniti socialno-ekonomskim razmeram oseb migrantskega porekla, ker na njihove možnosti izobraževanja močno vplivajo razmere, v katerih so ljudje socialno prikrajšani.

3.2.2 Tega velikega izziva vključevanja milijonov priseljencev prek izobraževanja ni mogoče analizirati brez upoštevanja naslednjih vidikov: pravnega statusa tujih državljanov, ki vpliva na njihov dostop do standardnega obveznega sistema izobraževanja ⁽²⁾; postopkov za legalizacijo položaja migrantov brez dokumentov; ovir pri združevanju družin; in meril za dodeljevanje vizumov, ki včasih kršijo temeljne človekove pravice (kot je zahteva za opravljanje testov DNA za dokazovanje sorodstvenih razmerij) ter drugi ukrepi.

3.2.3 V času, ko se sprejemajo odločitve na področju izobraževalne politike, ki vplivajo na milijone otrok in mladih migrantskega porekla, ne bi smeli spregledati teh globalnih vprašanj. Šol ni mogoče ustanavljati ali razvijati ločeno od okoliškega socialnega okvira, saj so odraz družbe, čeprav lahko odločilno prispevajo k njenemu spreminjanju.

3.2.4 Zlasti reforme izobraževanja, ki izobraževanje včasih obravnavajo kot neke vrste „posel“ in ki v šole prinašajo poslovni jezik (za učence in starše se uporablja izraz „potrošniki/uporabniki“, za učitelje pa „ponudniki storitev“) ter spodbujajo obliko ocenjevanja, ki temelji izključno na uspešnosti posameznega učenca, ne pomagajo otrokom k uspešnem vključevanju. Zato je treba izobraževanje na novo opredeliti kot temeljno človekovo pravico za vse otroke in mlade.

3.2.5 Ob upoštevanju dejstva, da je izobraževanje še vedno odgovornost nacionalnih vlad, bo za Evropsko unijo v praksi velik izziv uskladiti ukrepe, potrebne za uresničitev najvišje možne stopnje vključenosti. Paradoks med priznavanjem, da ima pojav migracij posledice za celotno EU, ter dejstvom, da se ukrepi še vedno pripravljajo na nacionalni ravni, bo razrešen šele, ko se bo pojavila politična volja za tesnejšo uskladitev teh ukrepov.

⁽¹⁾ Te in tudi druge zamisli so navedene v poročilu z naslovom *Education and Migration - Strategies for integrating migrant children in European schools and societies. A synthesis of research findings for policy-makers*, ki ga je mreža strokovnjakov NESSE (mreža strokovnjakov s področja socialnih vidikov izobraževanja in usposabljanja, ki jo podpira Evropska komisija) objavila aprila 2008 (http://www.nesse.fr-nesse-nesse_top-activites-education-and-migration).

⁽²⁾ V Nemčiji pravni status „tujega državljana“ pogosto vodi do izvetja iz splošne šolske obveznosti. V skladu s členom 14 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah pa ima vsak pravico do izobraževanja in do možnosti brezplačnega obveznega šolanja.

3.2.6 Evropska unija mora torej priznati dejstvo, da bo posamezna država sama težko rešila težave pri obvladovanju pojava množičnih migracijskih tokov in da bo za doseg tega morala EU uvesti politične instrumente za obvladovanje naraščajočega števila študentov, ki ne izvirajo iz EU, študirajo pa v evropskih izobraževalnih sistemih.

3.2.7 Prikrajšanost, s katero se soočajo osebe migrantskega porekla, se prenaša tudi na področje izobraževanja odraslih. Število oseb, ki se udeleži nadaljnega usposabljanja, je pod povprečjem, tečaji, ki so jim na voljo, pa so običajno osredotočeni na pridobivanje jezikovnega znanja. Izobraževalne ustanove za odrasle bi si morale prizadevati za organiziranje tečajev, namenjenih celotni ciljni skupini. Osebe migrantskega porekla je treba upoštevati v celotni paleti razpoložljivih tečajev. Izobraževanje odraslih bo zato treba razširiti, da bodo vanj vključeni tudi predmeti, kot so kultura, politika, načrtovanje družine, zdravje socialne spretnosti itd.

3.2.8 Še en politični izziv, ki bi lahko vplival na odločitve, izvira iz trenutne gospodarske krize. Povečanje brezposelnosti in problemi, s katerimi se srečujejo sistemi socialne varnosti, ki v nekaterih državah ogrožajo sleherni model socialne varnosti, lahko povzročijo razizem in ksenofobijo, ki sta v popolnem nasprotju z vrednotami demokratične Evrope. Tako šole kot tudi skupnost, katere del šole tudi so, bi morale te pojave podrobneje spremljati, ne le zato, da bi jih preprečile, temveč tudi, da bi po potrebi ukrepale.

3.3 Politični odziv

3.3.1 Primarna odgovornost in naloga držav članic je prizadevanje za vključevanje priseljencev v družbo. Kjer so vpleteni otroci in mladi, to ne pomeni le zagotavljanja dostopa do izobraževalnega sistema vsem, jamčenja, da bodo izključena vsa merila za izbor na podlagi socialnega statusa, temveč tudi prizadevanje, da se uspeh pri izobraževanju prizna kot pravica migrantskih učencev ali otrok.

3.3.2 Zato mora odziv na področju izobraževanja vsebovati naslednje elemente:

- visokokakovosten in brezplačen izobraževalni sistem, ki je na voljo vsem;
- politiko, ki med drugim spoštuje etnične, socialno-kulturne in ekonomske razlike ter razlike med spoloma, in ki je sposobna izkoristiti razpoložljiv potencial;
- spoštovanje posebnih značilnosti posamezne migrantske skupnosti, ki jih je treba upoštevati pri pripravi učnih načrtov, da bi razširili medkulturna obzorja izobraževalnih ustanov;
- učitelje, ki so sposobni zadovoljiti potrebe učencev iz drugih držav, ki prejemajo potrebno podporo in se nenehno usposabljujejo, da bodo dosegli svoje cilje na področju izobraževanja, in ki jim pomaga pomožno osebje s tekočim znanjem jezikov in poznavanjem kultur skupnosti, zastopanih v šoli. V ta namen bi bilo koristno okrepiti navzočnost multidisciplinarnih skupin v šolah (na primer z uvedbo obsežnih socialnih programov v šolah);
- boljši dostop do svetovnega spleta za podporo pri poučevanju migrantskih otrok, ker je to pomemben instrument za šolski uspeh v EU. Zato bi bilo dobro predlagati vzpostavitev mladinskih klubov in centrov skupnosti z internetnim dostopom, razvoj partnerstva z lokalnimi knjižnicami, ki bi jih podprle lokalne oblasti, ali partnerstva s podjetji, ki bi bila pripravljena podariti staro računalniško opremo itd.;
- „trajnosten“ izobraževalni sistem: spodbujanje učenja jezikov ne bi smelo biti omejeno na zgodnje otroštvo ali predšolsko dobo. Učenje jezikov je treba nadaljevati skozi celotno obdobje izobraževanja otrok in ga ne omejevati na jezik države gostiteljice. Za obvladanje tehničnega in strokovnega jezika je potreben multidisciplinarni pristop in ustrezno usposabljanje učiteljev pri vseh predmetih. Poleg tečajev za jezik države gostiteljice je treba zagotoviti tudi tečaje za jezike, ki jih govorijo družine učencev. Ohranjanje in spodbujanje večjezičnosti bi moralo biti del osnovnega učnega programa vsake šole;
- spodbujanje programa „mentor/kolega“, v okviru katerega so učenci vabljeni, da sodelujejo s starejšimi in bolj izkušenimi učenci;
- oblikovanje platforme za dialog med migrantskimi in domačimi otroci, saj bi to lahko pomagalo pri premagovanju predsodkov in krepitevi vključevanja;
- udeležba staršev migrantskih otrok: starši imajo še posebej pomembno vlogo in zato se morajo bolje seznaniti z izobraževalnim sistemom ter možnostmi za strokovno usposabljanje. Povabiti bi jih morali, da izrazijo svoja stališča;
- celotno ponudbo tečajev za izobraževanje odraslih za osebe migrantskega porekla – ne glede na to ali so starši učencev ali ne – iz zgoraj navedenih razlogov ⁽¹⁾; ter

⁽¹⁾ Glej točko 3.2.7.

— spodbujanje „medkulturnih“ spretnosti, ki naj bi vključevalo dodeljevanje štipendij za študij in finančno podporo za zmanjšanje pomanjkljivosti izobraževanja (ti ukrepi niso omejeni na učence migrantskega porekla).

3.3.3 Poleg splošnih odzivov, ki bi morali upoštevati posebne značilnosti migrantskega prebivalstva, kot so dostop do zdravstvenih sistemov in trga dela ter primerna stanovanja, je treba poudariti tudi potrebo po sektorskih odzivih na področju izobraževanja, kot so pregled učnega materiala za zagotovitev, da migranti niso prikazani v negativni luči, obšolske dejavnosti za izboljšanje vključevanja, dostop do izobraževalnega sistema od zgodnjega otroštva dalje, potrebna sredstva za začetno in nadaljevalno usposabljanje učiteljev ter zaposlovanje usposobljenega pomožnega osebja, po možnosti z migrantskim poreklom itd.

3.3.4 Vključitev civilne družbe ni le zaželen, temveč tudi zanesljiv kazalnik kakovosti demokracije v družbi in na področju izobraževanja ter ključni dejavnik vključevanja priseljencev. Združenja staršev in socialni akterji, vključeni v izobraževanje, lahko pomagajo pri oblikovanju vključujoče družbe in državljanstva, ki spoštujeta razlike in se zavedata vrednosti močne socialne kohezije.

Politiko, ki so jo sprejele nekatere države, da se zakonitim priselencem zagotovi volilna pravica za lokalne volitve, bi bilo treba podpreti in spodbujati, ker je to priznanje vključevanja priseljencev v skupnost države gostiteljice in krepi človekov občutek pripadnosti.

3.4 Vloga Evropske unije

3.4.1 Pri sprejemanju in izvajanju nove Lizbonske pogodbe bi morala Evropska unija zagotoviti, da bodo države članice nadaljevale s politikami za vključevanje priseljenkega prebivalstva, pri čemer bodo zagotavljale zlasti pravico otrok do izobraževanja in učenja svojega maternega jezika ter pravico staršev migrantskih otrok, da pri tem igrajo vlogo in tako prispevajo k izboljšanju njihovih sposobnosti in podpora svojih otrok pri odločitvah in postopkih, povezanih z njihovim izobraževanjem.

3.4.2 Evropska unija bi lahko spodbudila države članice, da uporabijo odprto metodo usklajevanja v zvezi s tem in pripravijo primerjalne študije in raziskovalne programe, ki bi pomagali pri primerjavi in razširjanju dobre prakse, ter da podprejo pionirske pobude, ki zagotavljajo zgodnje opozarjanje na probleme, ki se pojavljajo na evropski ravni in jih je včasih težje

zaznati samo na nacionalni ravni. V nadaljevanju je naštetih nekaj praktičnih predlogov za doseganje teh ciljev.

3.4.3 Izredno dragocen politični ukrep bi bil lahko določitev kazalnikov in referenčnih meril, usmerjenih v prizadevanja za odpravo ne samo neuspehov v šoli, temveč tudi objektivnih problemov, s katerimi se lahko srečujejo migrantski učenci v njihovih posebnih okoliščinah. Da bi preprečili predčasno prekinitve šolanja in izostajanje od pouka, so zlasti potrebni programi, ki prispevajo k oblikovanju družbenih dejavnosti v šoli.

3.4.4 Predlogi za referenčna merila, ki naj bi jih uporabili v okviru odprte metode usklajevanja, obsegajo: socialno-ekonomski status vpletenih učencev, ne glede na to, ali so migrantskega porekla ali ne; dokončanje šolanja (obveznega izobraževanja) učencev ne glede na to, ali so migrantskega porekla ali ne; določen delež učiteljev migrantskega porekla; medkulturne sposobnosti učiteljev; izobraževalni sistem, ki omogoča socialno mobilnost; spodbujanje večjezičnosti v javnem izobraževalnem sistemu; in dostop do izobraževalnih sistemov za vse otroke in mlade itd.

3.4.5 Prav tako je zelo pomembno zagotoviti, da je Evropski parlament neposredno vključen v pripravo, spremljanje ter ocenjevanje predlogov in ukrepov, usmerjenih v odpravo izključevanja in marginalizacije v Evropski uniji.

3.5 Nadaljnja uporaba Direktive 77/486/EGS

3.5.1 Direktiva 77/486/EGS je bila pomemben korak pri vključitvi pravice do izobraževanja za vse migrantske otroke v politični program. Čeprav je to prav in vredno priznanja, ni mogoče zanikati, da se direktiva nanaša le na otroke evropskih državljanov in da njen pristop k vključevanju v celoti temelji na vprašanju uporabe jezika. Poleg tega je bilo izvajanje direktive doslej pomanjkljivo in trideset let po začetku njene veljavnosti še vedno ni bila povsem prenesena v zakonodajo sedanjih držav članic EU.

3.5.2 Z zgodovinskega in političnega vidika je Direktiva 77/486/EGS zastarela in ne izpolnjuje sedanjih potreb po vključevanju, zato jo je treba temeljito spremeniti, pri tem pa upoštevati razvoj samega pojava migracij. Čeprav morajo EU in države članice ostati povsem zavezane vprašanju učenja jezikov, EESO meni, da bi morala direktiva o tem vprašanju obravnavati veliko več in zajeti tudi druge vidike, če želi postati instrument za doseganje socialnega, gospodarskega in političnega vključevanja migrantov in njihovih otrok.

3.5.3 Prihodnja direktiva bi morala upoštevati dejstvo, da je vključevanje migrantov v družbo države gostiteljice precej bolj kompleksno kot vključevanje njihovih otrok v izobraževalni sistem, vendar je slednje ključni dejavnik pri uspešnosti prvega.

3.5.4 V vsakem primeru ni dovolj, da bi prihodnja direktiva proučevala le jezikovno problematiko (ki ostaja ključno vprašanje), temveč bi morala bolj celostno in dosledno obravnavati tudi vključevanje otrok in mladih v izobraževalne sisteme.

V Bruslju, 25. februarja 2009

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Mario SEPI
